

## ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 20 marca 1969 r.

**w sprawie określenia wysokości niektórych opłat sądowych i notarialnych oraz warunków zwalniania przez sąd od opłat sądowych właścicieli lub współwłaścicieli gospodarstw rolnych.**

Na podstawie art. 45 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 13 czerwca 1967 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 24, poz. 110), § 34 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 czerwca 1967 r. w sprawie określenia wysokości wpisów w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 24, poz. 111), art. 9 § 3 ustawy z dnia 25 maja 1951 r. — Prawo o notariacie (Dz. U. z 1963 r. Nr 19, poz. 106, z 1964 r. Nr 41, poz. 278 i z 1965 Nr 52, poz. 318) oraz art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 28 maja 1957 r. o sprzedaży przez Państwo domów mieszkalnych i działek budowlanych (Dz. U. Nr 31, poz. 132) zarządza się, co następuje:

## Rozdział 1.

**Opłaty sądowe i notarialne należne w związku z nabyciem i wpisem w księdze wieczystej prawa użytkowania wieczystego i prawa własności budynku stanowiącego odrębną nieruchomość.**

§ 1. Od wniosku o wpis prawa użytkowania wieczystego pobiera się, jeżeli przepisy poniższe nie stanowią inaczej, opłatę wpisu stosunkowego taką, jak od wniosku o wpis prawa własności.

§ 2. 1. Od wniosku o wpis prawa własności budynku na terenie oddanym w użytkowanie wieczyste pobiera się wpis stały:

- 1) w kwocie 100 zł — jeżeli przedmiotem własności jest dom jednorodzinny lub dom, do którego stosownie do przepisów ustawy z dnia 28 maja 1957 r. o wyłączeniu spod publicznej gospodarki lokalami domów jednorodzinnych oraz lokali w domach spółdzielni mieszkaniowych (Dz. U. z 1962 r. Nr 47, poz. 228) mają zastosowanie postanowienia dotyczące domów jednorodzinnych;
- 2) w kwocie 200 zł — jeżeli przedmiotem własności jest określony w ustawie powołanej w pkt 1 mały dom mieszkalny, dom przeznaczony na pomieszczenie warsztatu rzemieślniczego lub dom mieszkalno-pensjonatowy;
- 3) w kwocie 500 zł — jeżeli przedmiotem własności jest budynek nie wymieniony w pkt 1 i 2.

2. Przepisów ust. 1 nie stosuje się, jeżeli prawo własności domu zostało nabyte łącznie z użytkowaniem wieczystym terenu. W tym wypadku, jeżeli przepisy poniższe nie stanowią inaczej, pobiera się wpis stosunkowy według stawki właściwej dla wniosku o wpis prawa własności.

3. Jeżeli przedmiotem własności są również związane z budynkiem zabudowania gospodarcze, wpisu tych zabudowań dokonuje się bez pobierania odrębnej opłaty.

§ 3. Za sporządzenie aktu notarialnego, którego treścią jest oddanie terenu w użytkowanie wieczyste, przedłużenie tego prawa albo jego przeniesienie, pobiera się, jeżeli przepisy poniższe nie stanowią inaczej, taką samą opłatę jak za sporządzenie aktu zbycia nieruchomości.

## Rozdział 2.

**Ulgi w opłatach sądowych i notarialnych w sprawach dotyczących domów mieszkalnych, lokali mieszkalnych i terenów budowlanych.**

§ 4. 1. Z zastrzeżeniem wyjątków przewidzianych w ust. 2 i 3, od wniosku o wpis w księdze wieczystej prawa własności lub prawa użytkowania wieczystego nieruchomości, nabytej na podstawie przepisów o sprzedaży przez Państwo domów mieszkalnych i działek budowlanych, pobiera się połowę wpisu stosunkowego ustalonego przy zastosowaniu stawek ogólnie obowiązujących.

2. Jeżeli na pokrycie ceny sprzedaży nieruchomości została zaliczona wartość mienia pozostawionego za granicą, wpis oblicza się od przypadającej do zapłaty nadwyżki ceny. Wpis ten nie może jednak wynosić mniej niż 300 zł. W razie braku nadwyżki — pobiera się wpis stały w kwocie 300 zł.

3. Jeżeli nabywcą jest spółdzielnia mieszkaniowa (lokatorska), od wniosku o wpis prawa użytkowania wieczystego terenu i prawa własności znajdującego się na nim budynek pobiera się łącznie wpis stały w kwocie 1.000 zł, a od wniosku o wpis prawa użytkowania wieczystego terenu nie zabudowanego — w kwocie 500 zł, chyba że wpis ustalony stosownie do przepisu ust. 1 byłby niższy. W tym wypadku pobiera się wpis ustalony stosownie do przepisu ust. 1.

4. Przepisy ust. 1 i 3 stosuje się odpowiednio w innych wypadkach nabycia terenu pod budowę domów mieszkalnych przez spółdzielnię budownictwa mieszkaniowego za zgodą Centralnego Związku Spółdzielni Budownictwa Mieszkaniowego.

§ 5. Od wniosku o wpis hipoteki ustanowionej w celu zabezpieczenia reszty ceny kupna nieruchomości, nabytej od Państwa na podstawie przepisów wymienionych w § 4 ust. 1, pobiera się połowę wpisu stosunkowego ustalonego przy zastosowaniu stawek ogólnie obowiązujących, nie więcej jednak niż 1.000 zł.

§ 6. 1. Od wniosku o wpis prawa własności nieruchomości pobiera się wpis stały w kwocie 500 zł, jeżeli zachodzą następujące warunki:

- 1) zbywcą i nabywcą są spółdzielnie budownictwa mieszkaniowego tego samego typu,
- 2) zbycie jest potrzebne do usprawnienia gospodarki spółdzielczymi zasobami mieszkaniowymi, a potrzeba ta została zaopiniowana pozytywnie przez Centralny Związek Spółdzielni Budownictwa Mieszkaniowego.

2. Przy istnieniu warunków określonych w ust. 1 wpis stały w kwocie 500 zł pobiera się także od wniosku o wpis objętego jedną księgą wieczystą prawa wieczystego użytkowania terenu łącznie z prawem własności znajdujących się na nim budynków wraz z zabudowaniami gospodarczymi.

§ 7. Od wniosku o wpis praw do domu jednorodzinnego i do działki zajętej pod jego budowę, nabytych od spółdzielczego zrzeczenia budowy domów jednorodzinnych przez członka zrzeczenia, pobiera się łącznie wpis stały w kwocie 500 zł.

§ 8. Od wniosków w sprawach z zakresu prawa o księgach wieczystych, związanych z realizacją przepisów art. 153 ustawy z dnia 17 lutego 1961 r. o spółdzielniach i ich związkach (Dz. U. Nr 12, poz. 61), w odniesieniu do poszczególnego domu jednorodzinnego lub lokalu w małym domu mieszkalnym pobiera się łącznie wpis stały w kwocie 300 zł.

§ 9. Od wniosków w sprawach z zakresu prawa o księgach wieczystych związanych z nabyciem przez spółdzielnię budownictwa mieszkaniowego własności lokalu stanowiącego odrębną nieruchomość w zamian za uzyskanie przez dotychczasowego właściciela spółdzielczego prawa do tego lokalu pobiera się łącznie wpis stały w kwocie 300 zł.

§ 10. Nie pobiera się opłat sądowych od wniosku o wpis:

- 1) prawa użytkowania wieczystego powstałego w wyniku zmiany na to prawo dotychczasowego prawa do terenu oraz prawa własności znajdującego się na terenie budynku jako odrębnej nieruchomości, jeżeli dotychczasowe prawo do terenu było ujawnione w księdze wieczystej, a dla budynku była założona taka księga;
- 2) prawa użytkowania wieczystego i prawa własności budynku jako odrębnej nieruchomości w wypadkach, gdy dotychczasowy właściciel nieruchomości uzyska użytkowanie wieczyste terenu przy zachowaniu własności budynku w związku z uznaniem obszaru za urbanizacyjny, a dotychczasowe prawo własności było ujawnione w księdze wieczystej.

§ 11. 1. Z zastrzeżeniem wyjątku przewidzianego w ust. 2, za akty notarialne sporządzone w związku z nabyciem praw określonych w § 4 ust. 1 pobiera się połowę notarialnej opłaty stosunkowej. Przepisy § 4 ust. 2 stosuje się odpowiednio. W razie braku podstaw do pobrania opłaty stosunkowej pobiera się opłatę stałą w kwocie 300 zł.

2. Za sporządzenie aktu notarialnego w przedmiocie nabycia praw określonych w § 4 ust. 3 pobiera się opłatę stałą w kwocie 1.000 zł, jeżeli przedmiotem nabycia jest użytkowanie wieczyste terenu i prawo własności znajdującego się na nim budynku, a w kwocie 500 zł, jeżeli przedmiotem nabycia jest teren nie zabudowany, chyba że opłata ustalona stosownie do przepisu ust. 1 byłaby niższa. W tym wypadku pobiera się opłatę ustaloną stosownie do przepisu ust. 1.

3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio w wypadkach określonych w § 4 ust. 4.

§ 12. Opłatę stałą pobiera się za sporządzenie aktu notarialnego w przedmiocie nabycia praw:

- 1) określonych w § 6 — w kwocie 500 zł, jeżeli zachodzą przewidziane w tym przepisie warunki;
- 2) określonych w § 9 — w kwocie 300 zł w odniesieniu do każdego lokalu;
- 3) związanych z realizacją w odniesieniu do poszczególnego domu lub lokalu w małym domu mieszkalnym przepisów art. 153 ustawy z dnia 17 lutego 1961 r. o spółdzielniach i ich związkach — w kwocie 300 zł.

§ 13. Za sporządzenie aktu notarialnego, którego treścią jest przeniesienie przez spółdzielcze zrzeczenie budo-

wy domów jednorodzinnych na swego członka praw do domu i do działki zajętej pod budowę, pobiera się jedną czwartą notarialnej opłaty stosunkowej.

### Rozdział 3.

#### Ulgi w opłatach sądowych i notarialnych w sprawach dotyczących nieruchomości rolnych.

§ 14. 1. Połowę wpisu stosunkowego ustalonego przy zastosowaniu stawek ogólnie obowiązujących pobiera się od wniosku o wpis w księdze wieczystej prawa własności nieruchomości rolnej nabytej:

- 1) przez zasiedzenie,
- 2) w drodze zamiany gruntów pomiędzy rolnikami,
- 3) w drodze darowizny lub umowy o dożywocie, jeżeli nabywca w chwili nabycia należał do kręgu osób uprawnionych do dziedziczenia ustawowego gospodarstwa rolnego po zbywcy,
- 4) przez byłego właściciela (jego spadkobierców) nieruchomości rolnej wywłaszczonej lub sprzedanej w trybie określonym przez ustawę z dnia 12 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości (Dz. U. z 1961 r. Nr 18, poz. 94), który pomimo przysługującego mu prawa do otrzymania odszkodowania w postaci nieruchomości zamiennej nieruchomości takiej nie otrzymał, a nabycie nastąpiło w ciągu 2 lat od dnia wypłaty ostatniej raty lub całego odszkodowania pieniężnego; warunkiem zastosowania tego przepisu jest przedstawienie decyzji o wywłaszczeniu lub umowy sprzedaży nieruchomości oraz zaświadczenia banku, który dokonał wypłaty odszkodowania, stwierdzającego datę wypłaty,
- 5) nieodpłatnie od cudzoziemca dewizowego.

2. Od wniosku o wpis hipoteki ustanowionej dla zabezpieczenia dopłaty z tytułu różnicy wartości nieruchomości zamienianych w warunkach określonych w ust. 1 pkt 2 lub dla zabezpieczenia reszty ceny kupna nieruchomości nabytej w warunkach określonych w ust. 1 pkt 4 pobiera się połowę wpisu stosunkowego ustalonego przy zastosowaniu stawek ogólnie obowiązujących, nie więcej jednak niż 1.000 zł.

§ 15. 1. Trzy piąte części wpisu stosunkowego ustalonego przy zastosowaniu stawek ogólnie obowiązujących pobiera się od wniosku o wpis w księdze wieczystej prawa własności nieruchomości rolnej:

- 1) nabytej od Państwa,
- 2) w razie gdy nabywana nieruchomość ma wejść w skład gospodarstwa rolnego prowadzonego na nieruchomości stanowiącej już własność nabywcy, a zachodzą warunki określone w art. 16j § 1 i 2 Kc,
- 3) w razie gdy wskutek nabycia gospodarstwo rolne zbywcy prowadzone na nieruchomości mniejszej od podstawowej normy obszarowej ulegnie likwidacji.

2. Od wniosku o wpis hipoteki ustanowionej dla zabezpieczenia reszty ceny kupna nieruchomości rolnej nabytej w warunkach określonych w ust. 1 pobiera się połowę wpisu stosunkowego ustalonego przy zastosowaniu stawek ogólnie obowiązujących, nie więcej jednak niż 1.000 zł.

§ 16. Nie pobiera się opłat sądowych od wniosku o wpis współwłasności nabytej w odniesieniu do gruntów wniesionych jako wkład do rolniczej spółdzielni produkcyjnej przez dotychczasowych właścicieli tych gruntów (art. 159 Kc).

§ 17. Za akty notarialne sporządzone w związku z nabyciem praw określonych w § 14 pobiera się połowę notarialnej opłaty stosunkowej, a za akty notarialne sporządzone w związku z nabyciem praw określonych w § 15 — trzy piąte części tej opłaty.

### Rozdział 4.

#### Warunki zwalniania od opłat sądowych właścicieli lub współwłaścicieli gospodarstw rolnych.

§ 18. 1. Właściciel nieruchomości rolnej może w sprawach o uregulowanie prawa własności gospodarstwa rolnego, a w szczególności w sprawach:

- 1) o stwierdzenie zasiedzenia,
- 2) o rozgraniczenie,
- 3) o nabycie własności gruntu stosownie do przepisu art. 231 § 1 Kc,
- 4) wynikłych z przekroczenia granicy przy wznoszeniu budynku (art. 151 Kc),

domagać się zwolnienia od opłat sądowych, choćby nie zachodziły warunki określone w art. 113 § 1 Kodeksu postępowania cywilnego, jeżeli prowadzi gospodarstwo rolne osobiście lub przy pomocy członków rodziny albo jest nieletni bądź też pobiera naukę zawodu, bądź uczęszcza do szkół, albo jest trwale niezdolny do pracy, a gospodarstwo stanowi podstawowe źródło jego utrzymania.

2. Okoliczności uzasadniające żądanie zwolnienia od opłat sądowych powinny być potwierdzone przez biuro gromadzkiej rady narodowej lub przez właściwy organ prezydium miejskiej (dzielnicowej) rady narodowej albo rady narodowej osiedla.

3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio do współwłaścicieli (spadkobierców) nieruchomości rolnej, jeżeli przynajmniej jeden z nich odpowiada warunkom, od których stosownie do przepisów ust. 1 uzależnione jest udzielenie zwolnienia.

§ 19. Zwolnienia od opłat sądowych na warunkach określonych w § 18 ust. 1 i 2 może domagać się także współwłaściciel nieruchomości rolnej żądający zniesienia współwłasności.

§ 20. W sprawach o stwierdzenie nabycia spadku, który stanowi gospodarstwo rolne, i o dział takiego spadku każdy z zainteresowanych, który odpowiada jednemu z warunków określonych w art. 1059 Kc, może domagać się zwolnienia od opłat sądowych, choćby nie zachodziły warunki określone w art. 113 § 1 Kodeksu postępowania cywilnego. Przepis § 18 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

## R o z d z i a ł 5.

### Przepisy przejściowe i końcowe.

§ 21. 1. Tracą moc:

- 1) § 14 i 15 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 kwietnia 1962 r. w sprawie ksiąg wieczystych dla terenów państwowych oddanych w wieczyste użytkowanie i dla budynków na takich terenach, stanowiących

odrębne nieruchomości, oraz w sprawie opłat sądowych od wniosku o wpis wieczystego użytkowania i własności budynku (Dz. U. z 1962 r. Nr 29, poz. 134 i z 1964 r. Nr 26, poz. 172).

- 2) rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 czerwca 1964 r. w sprawie opłat za niektóre czynności notarialne i w sprawie ulg w opłatach sądowych (Dz. U. z 1964 r. Nr 26, poz. 172 i z 1967 r. Nr 22, poz. 101),
- 3) rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 10 lipca 1958 r. o ulgach w opłatach notarialnych przy sprzedaży nieruchomości rolnych przez Państwo (Dz. U. Nr 46, poz. 230).

2. W sprawach objętych przepisami § 11—13 i 17 nie stosuje się przepisów § 27 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 grudnia 1951 r. o opłatach za dokonanie czynności notarialnych (Dz. U. z 1951 r. Nr 65, poz. 450 i z 1958 r. Nr 13, poz. 55).

3. Rozporządzenie nie narusza podmiotowych zwolnień od kosztów sądowych przyznanych przez przepisy szczególne.

§ 22. 1. Stawkami ogólnie obowiązującymi, które stosuje się przy ustalaniu wpisu stosunkowego stosownie do przepisów § 4 ust. 1, § 5, 14 i 15, są stawki określone w § 28 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 czerwca 1967 r. w sprawie określenia wysokości wpisów w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 24, poz. 111).

2. Notarialną opłatą stosunkową, o której mowa w § 11, 13 i 17, jest opłata określona w rozporządzeniu z dnia 24 grudnia 1951 r. o opłatach za dokonanie czynności notarialnych.

§ 23. W sprawach wszczętych przed wejściem w życie rozporządzenia stosuje się dotychczasowe stawki opłat sądowych do ukończenia postępowania w instancji. Jednakże przewidziane w rozporządzeniu ulgi w opłatach sądowych stosuje się również do wniosków zgłoszonych poprzednio, chyba że postępowanie zostało ukończony w instancji. Różnicę pomiędzy sumą uiszczonej opłaty a sumą opłaty obliczonej według przewidzianych w rozporządzeniu stawek ulgowych zwraca się z urzędu na koszt wnioskodawcy.

§ 24. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Sprawiedliwości: *S. Walczak*